

„Vojno delo” mora još više da doprinosi razvoju naše vojnoteorijske misli

*Reč načelnika Generalštaba JNA general-pukovnika
PETRA GRAČANINA na sednici Saveta časopisa
»Vojno delo«, održanoj 13. decembra 1982. godine.*

U izveštaju o radu Saveta, Redakcijskog odbora i Redakcije »Vojnog dela« data je realna ocena jednogodišnje delatnosti, s kojom se možemo složiti. Takođe, može se zaključiti da su Savet časopisa, Redakcijski odbor i Redakcija uspešno realizovali ciljeve programske i tematske orijentacije u 1982. godini. Zato ova godina u delatnosti časopisa predstavlja korak dalje u naporima za razvoj naše vojnoteorijske misli zasnovane na iskustvima iz NOR-a, Programu SKJ i odlukama XI i XII kongresa SKJ, koncepciji opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, posleratnom kretanju vojnoteorijske misli u svetu i našim mogućnostima dovedenim u sklad s potrebama odbrambenih priprema našeg društva.

U nepovoljnim ekonomskim i vojno-političkim uslovima savremenog nestabilnog sveta, punog protivrečnosti pa i nepomirljivih suprotnosti, naša društvena zajednica postavila je sebi cilj: izaći iz nastalih društveno-ekonomskih teškoća sopstvenim snagama. Iz takvog opredeljenja za nas u oružanim snagama proizašli su zadaci i obaveze — da svojim delovanjem maksimalno doprinosimo ostvarivanju ciljeva ekonomske stabilizacije našeg društva. Svakako da i

»Vojno delo« mora dati svoj doprinos tim našim naporima. Postignuti uspesi obavezuju na nove napore. U Programu SKJ zapisano je da nema ljudskih dostignuća koja ne bi mogla biti prevaziđena novim, boljim ostvarenjima. Ovo važi za razvoj teorijskog mišljenja uopšte, pa i za dostignuća vojne nauke i ratne veštine saopštavane tokom ove godine na stranicama »Vojnog dela«. Smatram da »Vojno delo« ima sve neophodne uslove za dalji uspešan rad na značajnom poslu razvoja naše vojne teorije. Da bi taj rad bio još plodonosniji, želim i sam da dam nekoliko sugestija i preporuka.

1. Na prošlogodišnjoj sednici Saveta i Redakcijskog odbora usvojena je programska orijentacija »Vojnog dela«. Dnevni red današnje sednice nije predvideo raspravu o programskoj orijentaciji i ove moje predloge ne treba shvatiti kao pokušaj proširenja utvrđenog i prihvaćenog dnevnog reda već kao podstrek za razmišljanje. Postavlja se pitanje: da li je u osam datih celina zaista zahvaćeno celokupno područje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i da li su to prave celine međusobno razdvojene i sređene po određenim merilima? Kao posebnu zanimljivu programsku celinu valja pomenuti »Idejno-političko i psihološko osposobljavanje oružanih snaga i drugih subjekata opštenarodne odbrane«, koja može biti zasebna ali istovremeno mora naći mesta u svakom prilogu, jer ako članak nije idejno-politički zasnovan na stavovima Programa SKJ i odlukama XII kongresa SKJ ne bi mogao da se nađe na stranicama »Vojnog dela«, sem ako nije prevod.

2. Treba posebno podržavati one stvaraoce iz domena opšte teorije rata koji do teorijskih postavki dolaze proučavanjem savremenih ratova i iz tako stečenih saznanja izvlače pouke za naš opštenarodni odbrambeni rat, jer to je jedan od značajnih puteva izgradnje savremene teorije rata. Takođe, na stranicama »Vojnog dela« i drugih armijskih časopisa treba naći prostora za saopštavanje rezultata istraživačkih poduhvata, posebno onih iz naše ratne veštine.

3. U narednih nekoliko godina napore autora u oblasti koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite treba usmeriti na probleme zahvaćene projektima: »Titovo vojno delo« i »Pripremljenost društva za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu«. Reč je o opštejugoslovenskim projektima na čijoj realizaciji učestvuje veliki broj naučnika i naučnih radnika iz oružanih snaga i društva. Projektom »Titovo vojno delo« biće istražena polazišta, temelji naše koncepcije i doktrine, a projektom »Pripremljenost društva za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu« utvrđuje se stanje nekih društvenih struktura sa stanovišta osposoblje-

nosti za odbrambene zadatke. Razume se da ovo usmeravanje pojedinaца ne treba shvatiti kao nastojanje da se tim putem realizuju pomenuti projekti, već kao težnju da se što šire i racionalnije koriste različiti profili stvaralaca i njihovi doprinosi.

4. Redakcijski odbor i Redakcija »Vojnog dela« treba da učine nove, dodatne napore na podsticanju afirmisanih i pronalaženju novih stvaralaca u oblasti teorije i prakse rukovođenja i komandovanja i rešavanja drugih srodnih problema kao što su: opšte postavke rukovođenja opštenarodnom odbranom i društvenom samozaštitom; nadležnosti u rukovođenju i komandovanju; objedinjavanje borbenih dejstava u zoni i na pravcu dejstva; metode osposobljavanja štabova i komandi svih nivoa za brži i efikasniji timski i grupni rad; potpunije povezivanje svih subjekata opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u pripremi i izvođenju oružane borbe i drugih delatnosti u ONOR-u; uređenje jugoslovenskog ratišta za vođenje oružane borbe; obezbeđenje borbenih dejstava, a posebno materijalno i zdravstveno obezbeđenje oružanih snaga i društva u ONOR-u; odbrana velikih gradova; obuka oružanih snaga i ostalih subjekata opštenarodne odbrane; automatizacija procesa rukovođenja i komandovanja radi bržeg i kvalitetnijeg odlučivanja u boju i operaciji itd.

5. Ne možemo biti u potpunosti zadovoljni zastupljenošću programskog područja »Teorijsko uopštavanje iskustava iz prakse« u »Vojnom delu« u ovoj godini. Poznato je da naše jedinice, škole, komande, štabovi i ustanove svakodnevno rešavaju raznovrsne zadatke. Čini se to na različite, nestandardne načine, sa manje ili više uspeha. Teorijski oblikovano, ovo je moralo biti više zastupljeno na stranicama »Vojnog dela«, jer se putem časopisa najbrže i vrlo efikasno razmenjuju iskustva i tako eliminišu nepoželjni tokovi vlastitih aktivnosti. Prilozi ovog programskog sadržaja ne moraju, bar u početku, imati potpunu metodološku zasnovanost i visok teorijski nivo, već prvenstveno praktičnu primenljivost i to bi moralo biti merilo pri donošenju odluke o objavljivanju ili neobjavljivanju. Autori ovih priloga treba da imaju iskustvo u obavljanju tih dužnosti: komandanti, načelnici štabova, operativci, nastavnici i drugi.

6. Potpuno sam saglasan sa ocenama koje su u izveštaju date o programskom području »Razvoj ratnih doktrina i oružanih snaga drugih zemalja«, ali smatram da bi, pored onoga što je rečeno u izveštaju, trebalo obratiti pažnju i na celovitije izučavanje oružanih snaga određenih zemalja kako u oblasti vojnih doktrina, tako i u novinama u naoružanju i opremi i načinima vođenja borbenih dejstava. Sva ta razmatranja treba da budu celovite, kritičke analize, a

ne nekritički prevodi. Prikazi stranih publikacija moraju biti kritičke ocene sa stanovišta naše koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite jer se nekritičkim prikazom takvih radova može uvesti tehnicističko shvatanje i tuđa ideologija.

7. Tokom sledeće godine stranice »Vojnog dela« morale bi biti dostupne onim stvaraocima koji će pokretati pitanja plana perspektivnog razvoja oružanih snaga, vodeći, naravno, računa da se ne objavljuju tekstovi koji sadrže tajne podatke ili da se u njima takvi podaci izbegnu. Pri tome, treba imati u vidu da se širenjem tematskog područja »Vojnog dela« ne dovodi u pitanje fizionomija i sadržaj onih časopisa koji se ovim pitanjima neposrednije bave.

Na kraju, još jednom treba istaći da razvoj teorije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, vojne nauke i autentične teorije i prakse naše ratne veštine predstavlja posebno značajan elemenat Titove strategije oslonca na sopstvene snage. Mi ne možemo sve neophodno naoružanje i opremu oružanih snaga proizvesti u našim fabrikama, ali moramo biti sposobni da svako sredstvo u miru i ratu upotrebimo na najcelishodniji način, u duhu naše ratne veštine. Stoga treba posmatrati i tuđe doktrinarne, strategijske i operativne stavove i moramo biti sposobni i spremni da im odredimo vrednost i smisao u odnosu na našu koncepciju opštenarodne odbrane i strategiju oružane borbe.